

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie voor Justitie en
Veiligheid

datum 26 september 2018
ons kenmerk UIT 11178
contactpersoon B. Laterveer; expertgroepjeugdrechtters@rechtspraak.nl
onderwerp Position paper voor rondetafelgesprek Actieplan Verbetering
Feitenonderzoek in de Jeugdbeschermingsketen

Geachte leden van de Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,

Hartelijk dank voor de uitnodiging om deel te nemen aan het rondetafelgesprek. In het kader van het actieplan zijn er drie punten die ik in het bijzonder wil belichten.

- I. Het eerste punt waar ik in het bijzonder aandacht voor vraag betreft actielijn 3, 'Kwaliteit onderzoek en rapportage'. De rechtspraak onderkent het belang van kwaliteit van onderzoek en rapporteren. Het maatschappelijk probleem van complexe echtscheidingen vertaalt zich ook in kindbeschermingsmaatregelen. Juist in die zaken is gedragswetenschappelijk onderzoek van ouders en kinderen (en de onderlinge interactie) noodzakelijk. Waar onderzoekers van de Raad voor de Kinderbescherming, gezinsvoogden en vervolgens rechters in dit verband tegen aanlopen, is de financiering van beslissingsdiagnostiek. De Raad voor de Kinderbescherming en gecertificeerde instellingen hebben vaak de expertise niet in huis om dat soort onderzoeken te verrichten en externe onderzoeken zijn kostbaar en de budgetten beperkt. In voorkomende gevallen kan de rechter zelf een extern deskundigenonderzoek gelasten, maar de rechtspraak kampt eveneens met een krap budget. Zie in dit kader het lezenswaardige artikel 'Onderzoek in de jeugdzorg: het kind van de rekening?' van mr. D. van der Leij en mr. M.H. van Wijk in FJR 2017/5.
- II. Verder noem ik de kindvriendelijke uitspraak, die verband houdt met actielijn 2, 'Informeren en ondersteunen kinderen en ouders'. Dit betreft een belangrijke ontwikkeling in de rechtspraak, waarbij de uitspraak in een voor het kind begrijpelijke taal wordt geschreven en uitgelegd. Zie bijvoorbeeld de uitspraak van de Rechtbank Rotterdam van 2 februari 2017 ([ECLI:NL:RBROT:2017:911](#)) en de uitspraak van de Rechtbank Midden-Nederland van 22 maart 2017 ([ECLI:NL:RBMNE:2017:1541](#)).

datum 26 september 2018
kenmerk UIT 11178
pagina 2 van 3

- III. Ten slotte wil ik benadrukken dat het bij de behandeling van civiele jeugdbeschermingszaken, voor de rechtspraak vooral gaat om *relevante* feiten, ofwel feiten die van belang zijn voor de rechterlijke oordeelsvorming. In de praktijk blijkt dat het voor partijen lastig is om dit onderscheid te maken. Zo is tussen partijen in kinderbeschermingsprocedures vaak in geschil of de door de Raad voor de Kinderbescherming en/of gecertificeerde instelling gepresenteerde feiten of omstandigheden al dan niet kloppen, terwijl die punten in de procedure zelf niet van belang zijn. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om gedragingen van ouders in het (verre) verleden.

Volledigheidshalve wil ik u ook in het kort informeren welke andere initiatieven er binnen de rechterlijke organisatie lopen die verband houden met de in het actieplan geformuleerde actielijnen.

Actielijn 1: Respectvolle bejegening kinderen en ouders

Voor dit onderwerp is volop aandacht binnen de rechtspraak. De rechtspraak heeft naar aanleiding van het door de Kinderombudsman in 2014 uitgebrachte rapport “In de wacht” verschillende initiatieven ontplooid. Kinderen die civiel gesloten geplaatst zijn hoeven in de gerechten niet meer te wachten in een cel, er zijn nu kindvriendelijke wachtruimten. Ook wordt er hard gewerkt aan kindvriendelijke gespreksruimten.

Actiepunt 6 binnen actielijn 1 bepleit dat gecertificeerde instellingen met de rechtspraak onderzoeken hoe de aanwezigheid van de gezinsvoogd (ook wel ‘jeugdbeschermer’ genoemd) bij zittingen over verzoeken rondom kinderen zo goed mogelijk wordt geborgd. In diverse lokale overleggen tussen gerechten en gecertificeerde instellingen is hiervoor aandacht en wordt er geturfd hoe vaak de betrokken gezinsvoogd aanwezig is. Niettemin zullen er altijd omstandigheden zijn die maken dat de zitting niet in aanwezigheid van de gezinsvoogd kan worden gehouden. Voor het op een zitting plannen van jeugdbeschermingszaken moeten relatief korte oproeptermijnen in acht worden genomen. Behalve met de agenda c.q. verhinderdata van de gezinsvoogd, moet daarbij ook rekening gehouden worden met de verhinderdata van de belanghebbenden zoals ouders en pleegouders en hun eventuele advocaten. Verder wordt binnen de rechtspraak gestreefd naar koppeling van een gezin aan een en dezelfde rechter en is er – met name bij de kleinere rechtspraaklocaties – niet bij iedere rechtbank dagelijks een jeugdbeschermingszitting. Als het gaat om verlenging van een lopende kinderbeschermingsmaatregel dient bovendien rekening te worden gehouden met de datum waarop deze vervalt. Dit alles maakt dat de rechtspraak niet altijd in staat is om een jeugdbeschermingszitting te plannen die aansluit op de agenda van de gezinsvoogd.

datum 26 september 2018
kenmerk UIT 11178
pagina 3 van 3

Actielijn 2: Informeren en ondersteunen kinderen en ouders

Om ouders en kinderen voor te bereiden op een zitting en bezoek aan de rechtbank is op rechtspraak.nl veel informatie te vinden (waaronder filmpjes) over de verschillende zittingslocaties. In dit verband verwijs ik u graag naar de betreffende pagina van mijn eigen gerecht, de rechtbank Midden-Nederland, zie [link](#). Verder wordt op de jeugdsite van de rechtspraak, www.rechtvoorjou.nl, op kindvriendelijke wijze uitgelegd hoe bijvoorbeeld kinderbeschermingsprocedures werken.

Binnen de rechtspraak heeft een landelijke werkgroep, de Werkgroep positie en (recht op) participatie van minderjarigen in familie- en jeugdzaken, de positie van de minderjarige onder de loep genomen en een groot aantal aanbevelingen voor de gerechten geformuleerd. In dat kader zijn bijvoorbeeld landelijk kindvriendelijke oproepbrieven opgesteld.

Actielijn 4: Verkenning rechtspositie kinderen en ouders

De tussenevaluatie van de Wet herziening kinderbeschermingsmaatregelen is gereed. De rechtspraak beraadt zich op eventuele acties naar aanleiding van deze tussenevaluatie. Het in de tussenevaluatie genoemde onderzoek naar de procespositie van minderjarige wordt zeker ondersteund door de rechtspraak, zodat op basis van wetenschappelijke kennis tot daadwerkelijke versterking van de positie van de minderjarige kan worden gekomen.

Graag licht ik de in deze position paper naar voren gebrachte punten mondeling toe gedurende het rondetafelgesprek.

Hoogachtend,

mr. E.A.A. van Kalveen
Voorzitter expertgroep jeugdrechters / senior rechter in de rechtbank Midden-Nederland

